

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **K. B.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. I. G., advokátom, so sídlom v P., proti odporcovi **D. K.**, bývajúcemu v S., zastúpenému JUDr. P. B., advokátom, so sídlom v P., **o neplatnosť dohody o prevode členských práv a povinností k bytu a iné**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 6 C 170/2008, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31. októbra 2013 sp. zn. 4 Co 141/2013, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 31. októbra 2013 sp. zn. 4 Co 141/2013 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 11. decembra 2009 č.k. 6 C 170/2008-53 zamietol návrh, ktorým sa – ako uviedol v odôvodnení – navrhovateľka domáhala, aby súd určil, že je neplatná dohoda o prevode členských práv uzatvorená 29. januára 1996 medzi ňou ako prevodkyňou a odporcom ako nadobúdateľom (ďalej len „dohoda“). Konštatoval, že navrhovateľka bola nájomníčkou družstevného bytu nachádzajúceho sa v bytovom dome v P. (ďalej len „byt“). V čase uzatvorenia dohody bola maloletá a ako zákonný zástupca konal za ňu jej otec, právny úkon ktorého obsiahnutý v uvedenej dohode nebol však schválený súdom. I keď sa javí, že okolnosti uzatvorenia dohodli mohli viesť k jej neplatnosti, návrh na určenie neplatnosti dohody bolo potrebné zamietnuť, lebo navrhovateľka nepreukázala svoj naliehavý právny záujem na ňou požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Tento rozsudok napadla navrhovateľka odvolaním.

Uznesením z 21. mája 2010 č.k. 6 C 170/2008-58 Okresný súd Prievidza rozhodol o trovách konania. Aj toto rozhodnutie napadla navrhovateľka odvolaním.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 13. januára 2011 sp. zn. 4 Co 225/2010, 4 Co 226/2010 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení medziiným konštatoval, že súd prvého stupňa nerozhodol o celom predmete konania – navrhovateľka sa totiž domáhala nielen určenia neplatnosti dohody, ale aj buď vydania členského podielu v Okresnom stavebnom bytovom družstve Prievidza (ďalej len „členský podiel“) alebo zaplata sumy 39 832,70 €, o ktorú sa mal odporca bezdôvodne obohatiť. Odvolanie navrhovateľky teda predstavuje zároveň návrh na doplnenie prvostupňového rozsudku.

Doplňacím rozsudkom z 5. decembra 2012 č.k. 6 C 170/2008-156 Okresný súd Prievidza zamietol návrh navrhovateľky v časti týkajúcej sa vydania členského podielu a tiež zaplata sumy 39 832,70 €. V odôvodnení uviedol, že dohoda je neplatná, lebo navrhovateľka bola v čase jej uzatvorenia maloletá a právny úkon jej zákonného zástupcu nebol schválený súdom (§ 28 Občianskeho zákonníka a § 179 O.s.p.). Vzhľadom na to, že odporca neplatnou dohodou nenadobudol členské práva a povinnosti, nemohol ich ďalej 10. septembra 1997 previesť na tretie osoby (A. K. a M. K.). V zmysle § 457 Občianskeho zákonníka si účastníci neplatnej dohody boli povinní vrátiť to, čo podľa dohody dostali. Navrhovateľka sa domáhala vydania členského podielu od odporcu, ktorý ale v čase začatia konania a aj v čase rozhodovania súdu nebol nositeľom členských práv a povinností, lebo ich previedol na tretie osoby, ktoré neskôr nadobudli byt spolu s pozemkom do ich vlastníctva. I keď sú tieto právne úkony navrhovateľky a odporcu zrejme neplatné, podľa názoru súdu sa navrhovateľka nemôže domáhať vydania členských práv a povinností od toho (odporcu), kto tieto práva a povinnosti nemá. Odporca nie je členom Okresného stavebného bytového družstva P. (ďalej len „družstvo“) a nemá žiadny členský podiel v družstve. Nemožno mu preto uložiť povinnosť vydať navrhovateľke členský podiel. Nemožno ho ale zaviazať ani na zaplata sumy 39 832,70 € vyjadrujúcej podľa názoru navrhovateľky aktuálnu trhovú cenu členského podielu, lebo odporcovi takéto bezdôvodné obohatenie nevzniklo. Pri zaujímaní tohto záveru zohľadnil súd prvého stupňa na jednej strane to, že k 1. máju 1996 bola zostatková hodnota členského podielu vyjadrená sumou 23 197 Sk, na druhej strane to, že za navrhovateľku zaplatil odporca nedoplatok na platbách spojených s užívaním bytu. Vzhľadom na to, že navrhovateľka odporcovi nevrátila to, čo podľa neplatnej dohody nadobudla, nemožno ani odporcovi uložiť povinnosť, aby jej zaplatil uvedenú sumu (§ 560 Občianskeho zákonníka). Nie je možné zbavovať sa tejto vzájomnej povinnosti spôsobom, ktorý zvolila

navrhovateľka, teda odpočítaním sumy zaplatenej odporcom od hodnoty členských práv a povinností (R 26/1975). Z týchto dôvodov preto ani súd nenariadil znalecké dokazovanie na zistenie trhovej hodnoty členského podielu v čase prevodu členských práv a povinností. Podľa názoru súdu sa navrhovateľka môže v inom konaní domáhať určenia, že je nájomníčkou bytu a že jej patria členské práva a povinnosti; v takom konaní sa bude ako predbežná riešiť otázka platnosti právnych úkonov odporcu a osôb, ktoré sú v súčasnosti v katastri nehnuteľností vedené ako vlastníci bytu. V závere rozsudku uviedol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie navrhovateľka s tým, že prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav a nedostatočne sa vypořiadal s rozpormi vo výpovediach svedkov. Súd vychádzal zo správneho záveru, že dohoda je neplatná, pokiaľ ale zamietol jej návrh na zaplatenie 39 832,70 €, nerozhodol správne. Prehliadol, že odporca bol povinný vydať jej plnenie na základe neplatnej dohody a ak by to nebolo možné, tak zaplatiť žalovanú sumu. Podľa jej názoru išlo v danej veci o prípad, na ktorý sa nevzťahuje judikát R 26/1975, lebo povinnosť vydať si navzájom protiplnenie prichádza do úvahy iba ak sú tu dve rozdielne a nezameniteľné plnenia. Práve preto sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške rozdielu oboch peňažných plnení. Odporca nadobudol práva a povinnosti člena družstva a členský podiel previedol na tretie osoby, ktoré potom byt nadobudli do vlastníctva. Členský podiel ako taký už v súčasnosti právne neexistuje, preto sa ho už nemôže domáhať. Žiada iba vydať bezdôvodné obohatenie. Poznamenala, že v konaní ju zastupuje súdom ustanovený zástupca (advokát); ak by súd mal za to, že jej návrh je zrejme bezúspešný, neustanovil by jej tohto zástupcu. Z uvedených dôvodov navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a jej návrhu vyhovieť alebo vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že navrhovateľka na jednej strane tvrdí, že nedošlo k poskytnutiu žiadneho peňažného plnenia podľa dohody, na druhej strane sa ale domáha zaplatenia rozdielu medzi plneniami, ktoré si navzájom poskytli účastníci dohody. V konaní pritom, navyše, nebolo ani zistené, že suma 39 832,70 € zodpovedá aktuálnej cene členského podielu. Ustanovením zástupcu navrhovateľke súd v žiadnom smere nemohol prejudikovať úspešnosť alebo neúspešnosť jej návrhu na začatie konania.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu bolo doručené navrhovateľke.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 31. októbra 2013 sp. zn. 4 Co 141/2013 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení zopakoval skutkové a právne závery súdu prvého stupňa a stotožnil sa s jeho názorom, že odporcovi nemožno uložiť povinnosť vydať členský podiel, lebo nemá členské práva a povinnosti spojené s členstvom v družstve, nie je nájomcom ani vlastníkom bytu. Fyzické osoby, na ktoré odporca previedol členské práva a povinnosti (A. K. a M. K.), sú na základe zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo 17. júla 1998 vedené v katastri nehnuteľností ako vlastníci bytu a zodpovedajúceho podielu pozemku; vklad do katastra nehnuteľností bol povolený 16. apríla 1999 pod č. V 4831/98. I keby prípadne boli tieto právne úkony neplatné, nemožno prehliadnuť, že súčasní vlastníci nadobudli byt v dobrej viere a prichádza do úvahy vydržanie vlastníckych práv. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu odporca nemôže byť povinný vydať členský podiel, lebo už nie je členom družstva a nájomcom bytu; skutkové zistenia neopodstatňujú ale ani právny záver, že by bol povinný zaplatiť navrhovateľke ňou požadovanú sumu. Navrhovateľka nemá povinnosť zaplatiť odporcovi 220 000 Sk, lebo (i keď bola účastníčkou dohody) túto sumu neprevzala ona, ale jej otec. Rovnako v prípade, že odporca zaplatil za navrhovateľku len dlh na nájomnom a za prevod členských práv a povinností nevyplatil žiadnu sumu, by navrhovateľka nemala povinnosť poskytnúť odporcovi nejaké peňažné plnenie. Ani skutočnosť, že v súčasnosti sú vlastníkami bytu tretie osoby, ktoré byt zrejme nadobudli v dobrej viere, nemožno vyhodnotiť tak, že navrhovateľke vznikol proti odporcovi nárok na zaplatenie sumy 39 832,70 €, ktorú odporca nezískal. Odvolací súd v závere konštatoval, že o náhrade trov odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa po právoplatnosti vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie s odôvodnením, že odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať tým, že jej síce formálne doručil vyjadrenie odporcu k jej odvolaniu (30. októbra 2013), z hľadiska časového a materiálneho ale nemala reálnu možnosť reagovať na tento procesný úkon odporcu. Dovoláním napadnutý rozsudok bol totiž vyhlásený už 31. októbra 2013. Podľa názoru navrhovateľky bola pri takomto doručení porušená zásada kontradiktórnosti konania a princíp rovnosti zbraní. V ďalšom navrhovateľka vysvetlila dôvody, so zreteľom na ktoré považuje za opodstatnený návrh na zaplatenie ňou požadovanej sumy. Je bez akýchkoľvek pochyb jednak to, že odporca dohodou nadobudol hodnotu (obohatil sa), s ktorou ďalej disponoval, jednak to, že túto hodnotu bol – vzhľadom na neplatnosť dohody – povinný navrhovateľke vrátiť. Odvolací súd v danom prípade nedostatočne zistil rozhodujúce skutkové okolnosti

a nevyrovnal sa s rozpormi vo výpovediach svedkov. Navyše, vec nesprávne právne posúdil. Navrhovateľka zotrvala na svojej argumentácii, uvedenej už v odvolaní, že v zhode s judikátom R 26/1975 sa v konaní domáhala sumy, ktorá predstavuje rozdiel hodnoty toho, čo podľa dohody poskytla ona a toho, čo podľa dohody poskytol odporca. V závere dovolania upriamila pozornosť na okolnosti, za ktorých bola uzatvorená dohoda, a tiež na jej všetky doterajšie neúspešné pokusy o odstránenie krivdy, ktorá sa jej stala. Žiadala napadnutý rozsudok buď zmeniť (tak, že sa jej návrhu vyhovie), alebo zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovolaním navrhovateľky je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval,

preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

2. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania navrhovateľky preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

3. Navrhovateľka v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení

účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

K tej časti dovolania, v ktorej navrhovateľka, tvrdiac existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., namieta nesprávnosti postupu súdov v procese dokazovania a hodnotenia jeho výsledkov, prípadne pri obstarávaní skutkových podkladov pre rozhodnutie, dovolací súd uvádza nasledovné:

3.1. V prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (vid' viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

3.2. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

3.3. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (vid' tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

4. Navrhovateľka namieta porušenie práva na kontradiktórne konanie a tiež princípu rovnosti zbraní. Tvrdí, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) postupom odvolacieho súdu, ktorý jej znemožnil realizovať právo vyjadriť sa k procesnému úkonu protistrany. Vyjadrenie odporcu k odvolaniu jej totiž bolo doručované tak, že z hľadiska časového nemala reálnu možnosť zaujať k nemu stanovisko a so svojím stanoviskom oboznámiť súd. Odvolací súd rozhodol bez toho, aby vyčkal, či sa odvolateľka vyjadrí k tomuto vyjadreniu odporcu.

4.1. V súlade s princípom „rovnosti zbraní“ [čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“)] každá procesná strana musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane [viď napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP“) vo veci Delcourt proti Belgicku z roku 1970]. Podstata tohto princípu spočíva v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorého z nich.

V súlade s právom na kontradiktórne konanie musia mať procesné strany príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené, s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim.

4.2. Najvyšší súd vo viacerých prípadoch (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 17/2011, 3 Cdo 258/2012 a 5 Cdo 40/2012) opakovane uviedol, že absencia vyjadrenia k opravnému prostriedku druhého účastníka konania je právne irelevantná medziiným vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku, nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku, teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku (porovnaj tiež I. ÚS 498/2011 a IV. ÚS 283/2011). Rovnako poukázal na to, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu. Z Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva bezvýnimočná povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania späťne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi

podaniami účastníkov konania – je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní § 209a O.s.p. pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (viď tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011.). Najvyšší súd tiež opakovane uviedol, že iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy sa nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať znaky prílišného právneho formalizmu.

4.3. ESLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. Dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Podľa názoru ESLP „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

ESLP v tomto rozsudku výslovne nezaujal stanovisko k otázke, či vyjadrenie k odvolaniu má byť odvolateľovi doručené tak, aby mal zabezpečenú reálnu možnosť zareagovať naň svojou replikou v primeranej lehote ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Zo samej podstaty argumentácie ESLP zvolenej v uvedenej veci (viď najmä slová „... mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim ...“) ale vyplýva, že ESLP za nevyhnutné považuje nielen to, aby sa odvolateľ mal možnosť oboznámiť s obsahom vyjadrenia protistrany k jeho odvolaniu, ale aby sa mal možnosť účinne vyjadriť v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou je, že mu bude vytvorená procesná možnosť vyhotoviť svoje stanovisko tak,

aby mal dostatok času na jeho prípravu. Za čas, ktorý umožňuje dostatočnú prípravu účastníka, označuje Občiansky súdny poriadok v iných prípadoch (viď napríklad § 115 ods. 2, resp. § 156 ods. 3) „najmenej päť dní“. Podľa názoru dovolacieho súdu by preto mal súd doručovať odvolateľovi vyjadrenie protistrany k odvolaniu tak, aby medzi doručením vyjadrenia odvolateľovi a rozhodnutím dovolacieho súdu neuplynul čas kratší ako päť dní.

4.4. V danom prípade nebola navrhovateľke vytvorená reálna možnosť dostatočne sa pripraviť (najmenej päť dní) na zaujatie stanoviska k vyjadreniu odporcu k jej odvolaniu a so stanoviskom oboznámiť odvolací súd tak, aby naň bolo možné prípadne vziať zreteľ pri rozhodovaní o odvolaní. Vyjadrenie k odvolaniu bolo navrhovateľke doručené 30. októbra 2013 a odvolací súd rozhodol (už) 31. októbra 2013. So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že navrhovateľke bola v danom prípade odňatá možnosť pred súdom konať. Jej dovolanie je preto nielen prípustné (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.).

Najvyšší súd z uvedeného dôvodu napadnutý rozsudok dovolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková